

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket.”

2010. október

- Zsid 3, 7–8 -

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Hegedűs Attila (ev. lelkész, Sopron)

A hónap igéje: Íme, nyitott ajtót adtam eléd, amelyet senki sem zárhat be. (Jel 3,8b)

A Jelenések könyvének hét levele, amely a kisázsiai gyülekezeteknek szól, mind ugyanúgy kezdődik: tudok cselekedeteidről... Első hallásra riasztó ez a figyelmeztetés: *a Nagy Testvér figyel*

téged – az orwelli világ juthat eszébe sokaknak róla. És valóban szörnyű élmény, ha rejtett kamerákkal lesnek, ha nincs magánéletem, életem bármely pillanatát bárki elérheti.

Itt azonban nem erről van szó: *a tudok cselekedeteidről* azt jelenti, hogy az, aki életre hívta ezeket a gyülekezeteket, nem hagyta őket magukra, figyelemmel kíséri őket. Nem egy ismeretlen, hanem maga a teremtő és megváltó az, aki figyelemmel kíséri tetteiket.

Erre a tudásra különösen szüksége van egy közösségnek, amelyik az első nagyobb keresztyénülözés közepette azt éli meg, hogy úgy tekintenek rá, mint eltaposható és eltaposandó bogárra, mint olyan közösségre, amelynek létére nincs szükség. Ilyenkor kell Krisztus biztatása: tudok cselekedeteidről, tudom, miként éled meg ezeket a viszontagságokat, tudom, hogyan reagálsz a téged körülvevő, ellenségessé vált világra.

Mert nem mindannyian reagáltak ugyanúgy. Az egyik gyülekezet erős volt, a másik látszattevékenységekbe menekült – úgy tesz, mintha élne, pedig halott –, a harmadikból kiégett a szerelem első tüze.

A filadelfiai gyülekezet – a neki íródott levél tanúsága szerint – jól helyállt a megpróbáltatásokban. A hozzá szóló üzenet ez: bár kevés az erőd, megtartottad ígémet – mondja az Úr. Ebben az esetben Krisztus szeme biztató, nem félelmet keltő. Kitartásuk nem öncélú, látja az, akiért tesznek mindent és elviselnek mindent.

A nyitott ajtó ebben a közegben értendő: egy megfélemlített, de nem rettegő gyülekezet, amely bezárva érzi magát, megkapja a biztatást: nem vagytok bezárva! Ahol csak a gyűlölet, a félelem falait, rácsait látjátok magatok körül, ott nyitott ajtó vár rátok!

Sokszor hisszük magunkról, hogy be vagyunk zárva. Sokszor éljük meg azt, amit Rilke írt a párducról:

*Szeme a rácsok futásába veszve
úgy kimerült, hogy már semmit se lát.
Úgy érzi, mintha rács ezernyi lenne,
s ezer rács mögött nem lenne világ.*

[...]

*Csak néha fut fel a pupilla néma
függönye. Ekkor egy kép beszökik,
átvillan a feszült tagokon és a
szívbe ér - és ott megszünik.*

Van kitörés a mindennapok monotonijából, az őszi napok ködéből? Kilátnak-e a rácsok mögül, akár magunk építettük magunk körül, akár mások kényszerítették körénk? Észrevesszük-e, hogy ajtó is van, nem csak rács?

Őszintén bevallom, hogy nem szeretem az őszt. Nem csak a nyári utazások szabadságát sírom vissza, a felhők, a monoton eső önmagukban is olyanok számomra, mintha börtönben lennék. (Talán ezek miatt érzem néha úgy, hogy az ünneptelen félév vasárnapjai, a Szentháromság ünnepe utáni sokadik vasárnapok is olyanok, mintha nem akarnának véget érni...) Rám is rám fér a biztatás: ahol csak falakat látsz, ott ajtó van; Krisztus az őszi esőben is Szabadító, szabadságot hozó marad számunkra.

És éppen, mert ő nyitja ki az ajtót, mert ő hozza nekünk a szabadulást, tudhatjuk, ezt az örömet senki el nem veheti tőlünk. Az ajtót, amit Krisztus kinyitott, senki nem zárhatja újra ránk. Isten nem veszi vissza ajándékát, a szabadságot. Az ajtót csak mi zárhatjuk magunkra, mégpedig akkor, ha nem vesszük észre, hogy nyitva van...

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület
főbb információi, eseményei**

- Győrújfalú, 2010. október 10. vasárnap – hálaadó istentisztelet
Ünnepi istentisztelet keretében ad hálát a győrújfalui gyülekezet templomának felújítása alkalmából. Az alkalom október 10-én, vasárnap 14.30 órakor kezdődik, melynek igehirdetői szolgálatát Ittész János püspök végzi.

További információ Jánosa Attila lelkésztől kérhető a 20/824-4618 telefonszámon.

- Várpalota, 2010. október 17. vasárnap – hálaadó ünnepi istentisztelet

A várpalotai gyülekezet megalapításának 310. valamint a templom-építés 230. évfordulója alkalmából hálaadó ünnepi istentisztelet lesz a várpalotai templomban. Az alkalom október 17-én, vasárnap 10 órakor kezdődik, melynek igehirdetői szolgálatát Ittész János püspök végzi.

További információ Tóth Attila lelkésztől kérhető a 20/824-3478 telefonszámon.

- Várpalota, 2010. október 17. vasárnap – 20 éves a várpalotai gyülekezet óvodája

A várpalotai evangélikus gyülekezet óvodája alapításának 20. évfordulója alkalmából hálaadó istentisztelet lesz a templomban. Az október 17-én, vasárnap 15 órakor kezdődő alkalom igehirdetője Ittész János püspök.

További információ Tóth Attila lelkésztől kérhető a 20/824-3478 telefonszámon.

- Istentisztelet közvetítése Harkáról

Istentiszteletet közvetít a Magyar Rádió MR1 Kossuth adója október 24-én vasárnap 10.05 órától a harkai evangélikus templomból. Igét hirdet dr. Wagner Szilárd lelkész.

- Tés, 2010. november 6. szombat – templomtető felújítása utáni hálaadás

Ünnepi istentisztelet keretében ad hálát a tési gyülekezet templomának felújítása alkalmából. Az alkalom november 6-án, szombaton 10 órakor kezdődik, melynek igehirdetői szolgálatát Ittész János püspök végzi.

További információ Tóth Attila lelkésztől kérhető a 20/824-3478 telefonszámon.

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület elnöksége – nyugdíjba vonulása alkalmából – szolgálatát Isten iránti hálával megköszönve

Deméné Smidéliusz Katalin

lelkésznek

egyházkerületi érmet

adományozott.

A kitüntetettnek ezúton is gratulálunk.

Fájó szívvel, de Isten akaratába belenyugodva tudatjuk, hogy
vitéz **Kapi Béla**

ny. alezredes, nemzetőr ezredes

(néhai Kapi Béla, a Dunántúli Egyházkerület püspökének fia)
90. életévében, 2010. szeptember 24-én elhunyt.

Hamvasztás utáni temetése katonai tiszteletadással a Farkasréti temetőben lesz. (Az időpont lapzárta után egyeztetődik.)

A család köszöni az érte és értünk mondott imádságokat, a sok szeretetet, amellyel őt, életének utolsó szakaszában különösen is, körülvették.

Kapi Zoltán és családja,
ifj. Kapi Béla családtagjai, valamint
Kapi Gyula és családja

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület
elnöksége és a szervezők
szeretettel hívnak és várnak mindenkit az
egyházkerület jubileumi, 10. pedagógus-csendesnapjára
2010. október 8–9-én Sopronba.

Vendéglátó az Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola. A csendesnap témája: „**Jelek körülöttünk és bennünk**”, amelyről az egyes szakterületek képviselői tartanak előadást, ezen kívül a szervezők színvonalas kulturális és tartalmas lelki programról is gondoskodnak.

A részletes programot és a jelentkezési lapokat
minden oktatási intézményünkbe és az egyházkerület minden
lelkészi hivatalába eljuttattuk.

Jelentkezni az iskola címén (9400 Sopron, Deák tér 51.

Tel: 20/824-6050), valamint a
pedagoguscsendesnap@eotvos.sopron.hu e-mail címen lehet.

MEGHÍVÓ

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Közgyűlésének szavazati és tanácskozási joggal rendelkező tagjait a Győrött 2010. november 13-án (szombaton) 9.30 órakor kezdődő gyűlésre a 2005. évi IV. tv. 84.§ (1) bekezdése alapján tisztelettel és szeretettel összehívjuk. Helyszín az egyházkerület székházának tanácsterme (Győr, Bajcsy Zs. u. 26).

A közgyűlés nyilvános, melyre minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk.

Erős vár a mi Istenünk!

Győr, 2010. október 1.

Szabó György
egyházkerületi felügyelő

Ittész János
püspök

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus
Egyházkerület lapja

Megjelenik havonta, dunántúli terjesztésben

**Lapunk legközelebbi száma
2010. november 7-én
jelenik meg**

Felelős szerkesztő: Menyes Gyula
Megrendelhető a szerkesztőség címén: (20/824-4222)
Evangélikus Püspöki Hivatal 9021 Győr, Bajcsy Zs. utca 26.
Telefon: 96/516-160 96/516-162 Fax: 96/516-169
Postacím: 9001 Győr, Pf.: 1639
Kiadja a Soproni B. D. Evangélikus Gimnázium (Líceum)
Felelős kiadó: Tölly Balázs
Telefon: 99/512-430
Készült: Újsziget-rotta Sárvár – 930 példányban
Kapható: a templomokban, gyülekezeti iratterjesztésben
Előfizetési díj egy évre 1400 Ft, külföldön 30 €
E-mail: harangszo@lutheran.hu
Internet: www.harangszo.hu
ISSN 1416-9770

Fehér Károly (ny. ev. esperes, Székesfehérvár)

Jelek, jelképek, szimbólumok 29. A kézrátétel

Már szolgálatban állnak nyáron felszentelt lelkészeink. Mégsem idejé múltá talán, hogy még októberben, a reformáció hónapjában is a lelkésszentelés egyik mozzanatával foglalkozunk. A püspöki kézrátétel.

Örömmel lapozom újra országos és egyházkerületi lapunk lelkésszentelésekkel foglalkozó oldalait. Jó és szükséges is, hogy a felszentelés híre és a szentelésről szóló beszámolók mellett általában az új lelkészek arcképe is megjelent. Ahhoz kicsiségében is nagy az egyházunk, hogy lelkészeink neve hallatán arcuk is felvillanjon előttünk. Ezért bizonyára közös örömről volt látni, legalább képen, újonnan szolgálatba lépő fiataljainkat.

A képek nem voltak túlságosan változatosak. Ez részben érthető is. Kit stólával, kit stóla nélkül láthattunk, annak a jeleként, hogy ebben a vonatkozásban is van még miben egyetértésre jutnunk. Egyseseket esküre emelt kézzel láthattunk. Igaz, még ebben a gesztusban is akadtak változatok. Olyanok is, amelynek láttán a vatikáni svájci gárda katonásan elszánt eskü-módja rémlett fel. De hát az eskü ténye a fontos, nem a gesztus, a mozdulat módja.

Egy mozzanat megörökítése azonban fájdalmasan hiányzott a megjelent fotókon. A kézrátétel. A felszentelő püspök kézrátételé. Megértem, és részben el is fogadom azt a technikai ellenvetést, hogy a kézrátétel szinte eltakarja a lelkész arcát, és így a felszentelő mozdulata határozza meg a képet. Azt azonban teljes képtelenségnek tartom – remélem, velem együtt sokan mások is –, hogy a lelkésszentelésnek ez a mozzanata szinte évről évre csupán a fizikailag jelenlé-

vők számára legyen látható. A felszentelésnek gyönyörű folyamata van, számos mozzanata. De ebből a sorból sem az egyiket, sem a másikat nem lehet úgy kiemelni, hogy a kézrátétel aktusa a szentelések idején az egész egyház nyilvánossága előtt láthatóvá ne válnék.

Újtestamentumi például szolgáljon Timóteus ordinációja (1. és 2. levél), ahol Pál apostol őt mozzanatot emel ki, közöttük hangsúlyosan a kézrátételt, a második levélben csupán egyet: az apostol kézrátételét (2Tim 1,6). Az Újtestamentum az ordináció esetében sem rögzít egyedül legitím rituálét, de mindig kiemeli az imádsággal kapcsolatos kézrátételt.

Egyházunk liturgikus életének egyik kincse az 1612-ből ránk maradt, csodálatosan dramatikus felépítésű ordinációs rend. „Az új prédikátorok felszentelésének rendi és ceremóniája, amely a mi gyülekezeteinkben, Isten igéjének folyása szerint megtartott mindenkor, és megtartatik ma is.” – „Itt a felszentelő személy kezét az ordinandus fejére tevén ordinálja, és így szóljon: „En is N. senior, tégedet tisztem szerint nevezlek és teszek ma az Isten igéjének igaz, hivatott és választott hirdetőjévé, az Sacramentumok kiszolgáltatójává, és ezt cselekszem a közönséges (egyetem) anyaszentegyházunk minden időbeli dicséretes szokása szerint.” A „minden időbeli szokás”-ra való utalás a Krisztustól rendelt és az apostolokon át ránk hagyományozódott rend értelmében beszél az imádsággal kísért kézrátétellel való ordinálásról.

Az agenda (1986. 446. o.) értelmezése szerint is „... az ordináció fő része azonban mégsem az alkalmasság vizsgálata és az

elkötelezés vállalása, hanem Krisztus küldő parancsának átadása és a könyörgés a Szentlélekért.”

A jézusi parancs átadásának vizuális jele és eseménye az imádsággal kísért kézrátétel.

A Liturgikus könyv II. lelkésszentelési rendjének szánt tervezet kibontja ezt a szűkszavú rendelkezést. „A lelkészjelölt letérdel, a püspök pedig a lelkész fejére teszi mindkét kezét, és intonálja az éneket: „Jövel, Szentlélek Úristen...” A gyülekezettel együtt imádkozza a Miatyánk-ot, és még mindig kézrátétellel, folytatólag mondja az ordinációs imádságot. Több lelkész ordinálása esetén a püspök minden egyes jelölt személyre külön mondja (két kézzel való kézrátétellel) az imádságnak ezt a részét: „Irgalmadban bízva kérünk, szánd meg népedet, és küldd el N.N. testvérünket az apostoli szolgálatra. Áraszd rá Szentlekedet!” Szép és beszédes hagyomány, hogy a kézrátétel közben a két kéz hüvelykujja keresztezi egymást, jelezve a krisztusi rendelést.

Az apostoli szolgálatra való utalás annak a meg nem szakadó szolgálati láncolatnak a jele, amely a felszentelt lelkésznek nem rangot ad, hanem teljes életét Jézus Krisztus szolgálatára, és egyben a Krisztus-test egyház egész életet igénylő szolgálatára rendeli.

Remélem, hogy megérem és megérjük, hogy a jövőbeli lelkésszentelések során legalább pár alkalommal a szentelés kézrátételes mozzanata is látható lesz lapjainkban azok számára is, akik személyesen nem ünnepelhetik együtt a lelkésszentelési istentiszteletet!

Dr. h.c. Keveházi László (ny. ev. esperes, egyháztörténész, Kőszeg)

Egyháztörténeti mozaikok...

Hűséges társ a reformációban Justus Jonas (1493–1555)

„Amikor Luther Márton 1521-ben, április 16-án a déli órákban a Márton kapun át Wormsba megérkezett lovas kocsián, egy fiatalember lovagolt mögötte, mint aki életét akarta testével védeni, illetve ilyen módon vallást tenni arról, hogy Márton baráthoz tartozik, akinek pedig ítélete már akkor előre látható volt. Ez a fiatalember jogászprofesszor volt: Justus Jonas Erfurtból, aki ebben az időben már a wittenbergi egyetem tanára, a Mindenszentek templomának kiszemelt papja volt, és Bölcs Frigyesnek Wormsban be akart mutatkozni. Ez a fiatalember mind a teológiában, mind a jogtudományban jártas, élete pedig feddhetetlen volt” – olvassuk egy róla szólóemlékezésben.

Róla keveset hallottunk, pedig Lutherrel hűséges együtt-gondolkodó és együtt-harcoló társa volt. Halálának 455. évfordulóján emlékezzünk most a sokaknak ismeretlen Justus Jonasra.

Nordhausenben látta meg a napvilágot 1493. június 5-én, kereken tíz évvel volt

fiatalabb Luthernél, akit mesterének tekintett. Eredeti neve Jobst Koch volt, édesapja Jonas Koch Nordhausen polgármestere. Édesanyjáról nincsenek adatok, talán vend származású volt. Tizenhárom éves korában kezdte középiskolai tanulmányait Erfurtban, utána két évig a wittenbergi egyetemen tanult. 1519-ben Németalföldre vándorolt, hogy a híres humanistával, rotterdami Erasmusszal találkozzon, akinek tanácsára kezdte jogi tanulmányait, sőt annak doktorává lett.

Ezekben az években Luthernek Lipcsében volt teológiai vitája egy katolikus tudóssal, azon ő már mint a reformáció híve vett részt. Sőt, ez a vita indította arra, hogy a reformációban Lutherrel együtt küzdjön. Mialatt Luther a wartburgi „rejtettségében” élt, Justus Jonast beiktatták a wittenbergi egyetem professzorai közé. Sőt, ebben az időben ő a reformáció „túlói” és „erőszakosai” közé tartozott, akik a képeket ki akarták tenni a templomból, a misét már akkor telje-

sen meg akarták változtatni. Egy ideig ezen az úton járt, és így bizony magával Lutherrel is szembekerült, aki gyedül az igehirdetésben látta az egyház megújulását. Amikor azonban Luther visszatért a nyilvánosságra Wittenbergben, Justus Jonas belátta túlzásait. Meggyőzte őt Luther: „senkit sem szabad a hitre kényszeríteni, hanem egyedül az igével lehet és kell megnyerni.” Ekkor lett igazán Luther társa, és maradt huszonöt éven át. Vele volt az előbbi írásban említett marburgi vitában Zwinglivel szemben az úrvacsora kérdésében. Ott volt Augsburgban, ahol Melancthon az Ágostai hitvallást megfogalmazta, segített is neki, tehát ebben a hitvallásunkban az ő munkája is benne van. Luther segítőtársa volt a bibliafordításban és a gyülekezetek látogatásában. Melancthonnal hármasban a legszorosabb baráti szövetségben éltek.

(Folytatás a 5. oldalon.)

HÍREK

- Lelkész iktatás Alsóságon

Augusztus utolsó hétfőjének szombat délutánján ünnepi istentiszteletre hívogattak a celldömölk-alsósági templom harangjai. A gyülekezet meghívott lelkészét, Kerekes Csabát iktatta be hivatalába Rostáné Piri Magda, a Vasi Evangélikus Egyházmegye esperese.

A beiktatási liturgia után Kerekes Csaba Lk 7,31–35 alapján tartott székfoglaló igehirdetésében arról szólt, hogy ő biblikus, Isten előtt hódoló, szeretetben gazdag, vonzó, szolgáló, tevékeny, hitvalló gyülekezetet álmodott meg. Akikhez azért jött, hogy Jézust mutassa meg, általa Isten kegyelmét, a törvényt és az

evangéliumot jött hirdetni. Ehhez a szolgálatához kéri együttműködésre a gyülekezetet.

Vető István lelkész, püspökhelyettes – tizenhét évi alsósági szolgálat után – egy évvel ezelőtt búcsúzott el a gyülekezettől, miután a budapest-cinkotai evangélikusok megválasztották megüresedett lelkészi állásuk betöltésére. Egy évig helyettesítéssel oldották meg a szolgálatokat, majd egyházmegyén belül sikerült utódot találni.

Kerekes Csaba az erdélyi Krizbán született, középiskolai tanulmányait Brassóban végezte. Bár családjában keresztény nevelést kapott, egy csodálatos gyógyulást követően érzett elhívást a lelkészi szolgálatra. 1993-ban jelentkezett a budapesti Hittudományi Egyetemre, majd hazatért, és a halmágyi szórványban kezdte meg szolgálatát. 2001-ben a Vas megyei Uraírfalu gyülekezete hívta meg lelkésznek a közben megnősült lelkészt, aki itt alapított családot. Közülük egy évtized után itt érte a meghívás, hogy a Kemenesalja fővárosának keleti, alsósági részében élő evangélikusok lelkipásztora legyen.

- Óvodabővítés Sopronban

A Soproni Evangélikus Egyházközség 2006-ban indította meg óvodáját, miután megvásárolta a várostól a Borsmonostori utcai intézményt, és a Hunyadi János Evangélikus Általános Iskola tagintézményeként kezdte működtetni. Az elavult és szűkült épületet 2009–2010 évben bővítette ki és újította föl önerőből az iskola és a fenntartó gyülekezet.

Szeptember 1-jén ünnepi istentisztelet keretében adhattuk át a modernné vált, immáron száz óvodás befogadására alkalmas épületet a gyerekeknek. Az istentiszteleten Ittész János püspök igehirdetése hangzott el, a liturgiában Gabnai Sándor esperes, Hegedűs Attila igazgató lelkész és Matus Klára Krisztina iskolalelkész szolgáltak.

- Templomszentelés Gyékényesen

A gyékényesi evangélikus templomot – amely a Somogy-Zalai Evangélikus Egyházmegye legnagyobb temploma – 1887-ben Valentin Morandini tervezte neogót stílusban. Az elmúlt több mint egy évszázad során sok megpróbáltatás érte az épületet. Tűzvész, földrengés, világháborúk bombázásai. A katasztrófák után gyors javításokkal, 1960-ban és 1964-ben, majd 1986 és 1988 között egy-egy nagyobb felújítással sikerült megmenteni a patinás templomot. Most újabb mérföldkőhöz érkezett a gyülekezet, mert egy teljes felújítás után szeptember 11-én, szombaton délelőtt Ittész János püspök felszentelte megújult templomát. A gyékényesi gyülekezet tagjai az elmúlt két évtizedben is a jó gazda igyekezetével óvták, szépítették, gazdagították templomukat.

Smidéliusz Zoltán lelkész az istentisztelet utáni közgyűlésen elmondta, hogy uniós pályázat keretében sikerült megvalósítani a mintegy huszonkétmillió forintos beruházást, amihez a gyülekezet másfélmillió forinttal és egymillió forint értékű társadalmi munkával járult hozzá. Az értékes – Jakobey Károly festette – oltárkép restaurálása is megtörtént, melyet az egyházkerület és a Gyékényesi Mezőgazdasági Zrt is támogatott.

- Rejtett értékek kerültek napvilágra Szökedenesen

Szökedenes Somogy megye északnyugati csücskében fekvő kis település. 1932-ben a krónikás itt még 257 lutheránusról tudott beszámolni. Ma viszont már ennek az evangélikus lélekszámnak az egytizede (24 fő) sem él a településen. Az itt álló egy híján 150 éves evangélikus templom gyülekezete szeptember 11-én, szombaton délután hálaadó istentisztelet keretében ünnepelhette hajlékuk belső megújulását.

Szökedenes a reformáció idején a Véssey család birtoka volt. Az ellenreformáció után, a türelmi rendeletet követően 1805-ben éledeztetett újja a leánygyülekezet. A mai evangélikusok ősei Pusztadarócról, az akkori

Vas vármegyéből, Körmen környékéről érkeztek. 1807-ben iskolát és imaházat, majd 1861-ben templomot építettek, amit 1900-ban megnagyobbítottak. Valószínűleg ekkor kerülhetett fel a templom mennyezetére a közelmúltban feltárt freskó is. A felkigondozás az 1950-es évek közepéig Véséről történt, majd több környékbeli anyagyülekezethez való tartozás után 1996-tól a Nagykánizsa-Szepteneki Evangélikus Társegyházközség leánygyülekezete. Deme Dávid lelkész gondozza.

A mostani felújítás idején fény derült arra, hogy a mennyezet nagy értéket rejt. Varga László gondnok gyermekként még emlékezett arra az időre, amikor az 1970-es években – minden bizonnyal a kis gyülekezet teherbírását meghaladó anyagi kiadások okán – jobbnak látták, ha a freskót egyszerűen lemeszelik. Ezúttal kérte a festőket, hogy nézzék meg, rejt-e valamit a vakolat. A festékréteg eltávolítása után mozaikként állt össze szemük előtt az egykori freskó.

A gyülekezet a 2003-ban országos egyházi belső kárpótlási keretből kapott 2,5 millió forint segítségével először felújította a templom tetőzetét, és elkészítette a toronyórát. Majd 2006-ban a torony falainak szigetelését végezték el. 2007-ben ismét megtörtént a templombelső festése, új templompadok készültek, faburkolást kapott a kövezett padlózat. Ekkor fedezték fel a freskót. Azonnal értesítették dr. Harmati Béla Lászlót, az Evangélikus Országos Múzeum igazgatóját, akinek segítségével sikerrel céloztak meg egy vidékfejlesztési európai uniós pályázatot. A restaurálás munkáját Velledits Lajos festő-restaurátorművész és munkatársai végezték el.

Érdekessége volt a mostani hálaadásnak, hogy a régi oltár helyén immár a pusztavacsi templom oltár-szószeke áll. Az ország földrajzi közepén fekvő településen elfogytak az evangélikusok, itt viszont még ékesítheti a kis létszámú gyülekezet templomát. Hérics Miklós ebből az alkalomból új oltárképpel ajándékozta meg a gyülekezetet, melyet az ünnepre készített el.

Érdekessége még a templomnak és a gyülekezet történetének, hogy Wolfgang Boetcher német nyugalmazott lelkész nagypéntektől október végéig kéthetente péntek esténként – immár egy évtizede – német nyelvű istentiszteleteket tart, melyen átlagosan huszonötven vesznek részt a környéken letelepedett német evangélikusok.

- Ötödik Öt Templom Fesztivál Győrben

Szeptember 16. és 21. között idén ötödször rendezték meg Győrött az Öt Templom Fesztivált. A szervezők évről évre azt a páratlan adottságot használják ki, hogy a megyei jogú város újravárosi részében egymás szomszédja öt történelmi felekezet temploma. Az épületek és maga a városrész az események helyszíneként szolgálnak. A programsorozat szervezője Borsa Kata és Pál Kálmán fesztiváligazgató lapunknak elmondták, hogy több szempontot figyelembe véve jövőre májusban rendezik a fesztivált.

(Folytatás a 3. oldalról.)

Justus Jonas legnagyobb szolgálata a hallei reformáció volt. Ez a város Albrecht érsekhez, a reformáció egyik legnagyobb ellenségéhez tartozott. A városi tanács és a polgárok a reformációt óhajtották, de az érsek ellenállt. Aki neki nem engedelmessékedett, azt kiüzte a városból. Ez a nehéz időszak egészen 1541-ig tartott, akkor érkezett a városba Justus Jonas, aki bátran prédikált, és az úrvacsorát evangélikus módon osztotta. De hozzá fűződik Lipcse, Naumburg és Zerbst reformációja is.

1546 januárjában Luther utolsó utazása Hallén keresztül vezetett. Tovább kellett volna utaznia, de a folyó Halle mellett kiöntött, nem tudott rajta átjutni. Innen Eislebenbe Justus Jonas is elkísérte Luthert. S vele volt haláláig, utolsó szavait is ő jegyezte fel. Ott állt a haldokló ágya mellett, és ő kérdezte, tartja-e magát az általa hirdett Krisztushoz és a hithez. Feljegyezte az érthető „igen” választ.

Luther halála után nehéz idők következtek Jonas Justus életében. Meg is akarták gyilkolni. Áruhában kellett szülfalujába, Nordhausenbe menekülnie. Aztán nyugodtabb időben Hildesheimben, Coburgban, Regensburgban és Eisfeldben is élt és dolgozott. Ekkor már esperesi szolgálatban volt.

Magánélete sem volt könnyű, két feleséget és több gyermeket vesztette el. Luther sokszor vigasztalta őt. 1555-ben halt meg sok szenvedés után. Az ige vigasztalta őt: „Atyám házában sok lakóhely van.”

Sok saját írása is megjelent, de legnagyobb szolgálata Luther és Melanchthon írásainak fordítása volt. Énekköltőnként is számon tartjuk. Egy feljegyzés szerint, amikor Luther a „Tarts meg, Urunk, szent igéd-ben” kezdetű énekverset írta, ő írta ennek az éneknek a további verseit. Énekeskönyvünkben nem maradt éneke.

Ez a néhány sor „tisztelgés” a kevésbé ismert „harcostárs” előtt.

A Zalaegerszegi Evangélikus
Egyházközség mély megrendüléssel
tudatja, hogy

dr. Blázy Árpád

szakgyógyyszerészt,
volt egyházmegyei felügyelőt
Teremtője szeptember 5-én
hazahívta.

A gyülekezet negyvennégy éven át
hűséges tagjától és presbiterétől
szeptember 23-án vettek búcsút
szeretett templomában.

„Ama nemes harcot megharcoltam, futá-
somat elvégeztem, a hitet megtartottam.”
(2Tim 4,7)

Lapunk következő számában
emlékezünk dr. Blázy Árpádra.

Id. Magassy Sándorné Urbán Margit 1937–2010

Már felnőttünk, amikor merészeltük
azt mondani édesanyánknak,
Mamánknak, hogy a 'miért' és 'miért
nem' kezdetű
mondatokra
nem fogunk, és
nem akarunk
válaszolni...

Szerettünk
tábori lelkész
édesapjával
(Urbán Ernő)
költözött

kislányként Sopronba, majd négy évig
Csermajorban volt kollégista. Azután
lakott újra Budapesten, már Magassy
Sándor feleségéeként. Majd újra
Sopronban, Tárnokrétyben, Takácsiban,
Marcalgeryiben, Nagysimonyiban,
Bakonyszombathelyen, Sikátorban, végül
férjével együtt néhány hónapig újra
Budapesten, majd özvegyen ugyanott
további hét és fél éven keresztül.

**Miért volt ennyi lakóhelye? Mert
szerette a változatosságot? Személyes
okokból, esetleg összeférhetetlenség
miatt? Vagy egyházi közérdekből, netán
szolgálati fejlődése miatt volt előnyösebb
a következő gyülekezet?**

**Gyülekezet, egyház és család. Ezek
voltak számára a legfontosabbak.**

Komolyan vette azt, hogy 1956.
december 29-én kimondta: „holtomig,
holtáig el nem hagyom”, követte férjét,
gyermekéi apját az újabb és újabb
szolgálati helyeken, aki az Úr Jézus
szolgájaként ezeket a helyeket,
lehetőségeket az egyházi és világi
felsőbbiséget is kezében tartó Mindenható
Istentől fogadta el.

Édesanyánk élete úgy alakult, hogy a
lelkési hivatását, teológiai látását egyre
jobban kibontakoztató édesapánk mellett
volt gyülekezeti kántor, háztartásbeli,
aratáskor gyermekfelügyelő,
gombüzenben minőségellenőr, aztán
óvónő, végül már nyugdíjas óvónőként
evangélikus diakónus lelkész.

Tizenöt év alatt öt gyermekének adott
életet. Márta még gyermekként lett
segédkántor, aztán Budafokon presbiter
és felügyelőfeleség. Sándor és Zoltán
lelkészek, Éva kántor és KIE-
tisztviselő, Gergely pedig hittantanár.
Valamennyien diplomát szereztek, a nem
lelkészek többet is. Büszkélkedett velünk,
örült nekünk. Az örömből merített erőt,
hogy annyszor útra keljen gyermekeiért,
unokáiért, dédunokáiért, rokonokért,
barátokért, testvérekért!

Hisszük és valljuk, hogy a miértekre
választ kapott, s mi is választ kapunk az
ősi zsoltárból, mely nagyszüleink esküvői
igéje is volt: „Az Úr minden ösvénye
szeretet és hűség azoknak, akik megtartják
szövetségét és intelmeit.” (Zsolt 25,10)

Magassy Márta, Sándor és Zoltán

Értékes hétvége Révfülpön

Értékteremtés, értékmegőrzés címmel
idén szeptember 17-én és 18-án rendezték
meg a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület
egyházközségi elnökségeinek konferenciáját
és munkatársképző napját Révfülpön az
Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Köz-
pontban.

A hétvége egyik legnagyobb érdeklő-
dést kiváltó eseménye a közelgő püspökvá-
lasztásról szóló menetrend meghallgatása
volt. Ezt Kissné Kárász Rózsa egyházkerületi
másodfelügyelő, a jelölő- és szavazat-
számláló bizottság elnöke ismertette. (Elő-
adása a Dunántúli Harangszó szeptemberi
számában olvasható.)

A péntek esti program az egyházkerületi
elnökség aktuális ügyekkel foglalkozó fó-
rumával, valamint Ittész János püspök áhita-
tával ért véget.

A szombati nap előadássorozatát Buda
Annamária, a diakóniai osztály vezetője
kezdte egyházunk szolgálatának új lehetőségeiről.
Nyomatékosan felhívta a figyelmet,
hogy csupán gazdasági szempontból,
és ha nem segítőkész a gyülekezet a
diakóniai munka megvalósítására, nem
szabad a szeretetszolgálat semmilyen for-
májába belekezdeni. Ha megfelelő szemé-
lyekkel, ingatlanokkal, anyagi erővel és való-
ságos igénnyel rendelkezünk, amelyhez
partnereket is szerzünk, akkor van remény a
fenntarthatóságra. Ezt a figyelmeztetést
erősítette meg dr. Mekis Viktória, az orszá-
gos egyház igazgatóhelyettese is, aki az
intézményalapítás buktatóiról beszélt.

A délelőtti program az ingatlanügyekkel
folytatódott. Helfrich Péter, az ingatlanren-
dezési osztály vezetője felhívta a figyelmet;
elképzelhetőnek tartja a jövőben, hogy egy-
házunk nemcsak az egykor államosított
beépített ingatlanok után kárpótlást,
hanem az elvett beépítetlen földterületekért
is. Ezért kérte a jelenlevőket, hogy mérjék
fel gyülekezeteikben az egykor államosított
termőföldeket, mert elképzelhető, hogy egy
törvény lehetővé teszi majd, hogy ezek után
is kárpótlásban részesüljenek az egyházak.

Utána Erdélyi Károly, az egyházkerület
pályázati referense kapott szót, aki elmond-
hatta, hogy az elmúlt időszakban pályázati
szempontból a legsikeresebbek voltunk az
egyházkerületek közül, hiszen tizenöt pro-
jekt mintegy háromszázmillió forintos tá-
mogatásban részesült. Nagyon fontosnak
tartja, hogy tudatosan tervezzenek a gyüle-
kezetek, és ne öletszerűen. A diplomákat
egykor nem pályázati pénzből építették
meg. A csodavárás ideje lejárt, nekünk is
hozzá kell valamit tenni, hogy megmaradjanak
ingatlanjaink – zárta előadását Erdélyi
Károly.

Ebéd után Muzeális értékeink és műkin-
cseink védelme címmel dr. Hubert Gabriel-
la, az országos könyvtár tudományos mun-
katársa és dr. Harmati Béla László, az or-
szágos múzeum igazgatója tartott előadást.
Felelősségünket hangsúlyozták, hiszen
nyomtatványaink és műkincseink nemcsak a
gyülekezetekéi, hanem nemzeti kincsek is.

Az elnökségi konferencia és munkatárs-
képző nap úrvacsorai istentisztelettel zárult,
melyen ifj. dr. Hafenschier Károly lelkész, a
révfülpői konferenciaközpont igazgatója
volt a szolgálattevő.

HOGYAN ÉRTHETNÉM...?

Talán ha álmunkból ébresztenének fel minket, evangélikusokat, akkor is tudnánk válaszolni azonnal arra a kérdésre, mi történt 1517. október 31-én.

A közelgő reformáció ünnepére készülve most mégis olvasóink figyelmébe ajánlom rövid tanulmányunkat,

mely új ismeretek mellett néhány fontos, ám beporosodott ismeretet elevenít fel, s még téves gondolatainkra is rámutat.

Isó Dorottya (ev. lelkész, rovatvezető, Veszprém)

Isten kalapácsa Luther 95 tétele mai szemmel

Bár még távolinak tűnik 2017, a lutheri reformáció népe szerte a világon – s benne egyházunk is – már most lelkesen készül a fél évezredes évforduló méltó megünneplésére. Bizottságok alakulnak, tanulmányok születnek, köztük az indulás órájáról, a 95 tételről is. Szükség is van ezekre, mert a tapasztalat szerint híveink éppen erről tudnak a legkevésbé, illetve amit tudnak, azt sem mindig jól tudják. Mivel a 95 tétel nem hitvallási irat, a teológián sem sokat foglalkoztunk vele. Így aztán nem csoda, hogy témánkkal kapcsolatban többnyire csak néhány sztercotípiá, túlzottan leegyszerűsítő sablon „ugrik be” a legtöbb embernek. E rövid cikk célja éppen az, hogy eloszlassa ezeket a félreértéseket.

A búcsúcédulák

A félreértés: „a búcsúcédula Tetzel János szerzetes és társainak találmánya, amellyel az örök üdvösséget árulták.”

A tények: a búcsú intézménye (latinul indulgentia, németül Ablass) már századokkal Tetzel előtt létezett, s ma is létezik a katolikus egyházban. Teológiai indoklása az, hogy a katolikusoknál az úrvacsora (eucharistia) mellett a gyónás is szentség, amelynek három eleme van: a szív töredelem, a száj vallástétele és a tett elégtétele. A búcsú gyakorlata e harmadik elemhez kapcsolódik. Katolikus felfogás szerint ugyanis a bűnbocsánat, gyakorlatban a pap által Isten nevében adott feloldozás (*absolutio*) nem szünteti meg automatikusan a bűnök következményeit, illetve büntetésük jogosságát. Innen már egyenes az út a tisztítótűz gondolatához.

A búcsút először a VI. században említik. Búcsúcédulák, azaz az elégtétel „nyugtái” 1294 óta léteztek. Luther korára azonban elfajult a dolog, gyakorlatban és elméletben egyaránt. Gyakorlatban úgy, hogy a hagyományos elégtételeket (imádság, zarándoklat stb.) egyre inkább a pénz váltotta fel, teológiailag pedig egy 1476-ban kihirdetett hittétel miatt, mely szerint a búcsú érvényes a halottak lelkére is. Magyarán, a búcsúcédula birtokosa azt hitte, hogy elhunyt szerettét az ártól függően hosszabb-rövidebb időre „kiváltotta” a tisztítótűz gyötrelmeiből. S mint említettem, a búcsú ma is létezik a római egyházban, csak a pénzbeli elégtétel tilos. II. János Pál a 2000-es szentévvél kap-

csolatos bullájában külön megerősítette a búcsú elméletét és gyakorlatát.

A tételek

A félreértés: „95 tételével Luther a Rómától való elszakadást hirdette meg.”

A tények: természetesen szó sincs erről, sőt! A reformátor, aki később engedékenységeért megróttá Melanchthont, itt, a kezdet kezdetén maga is viszonylag „halkan lépett”. Az egyház engedelmes fiaként, a szolgálati utat betartva az illetékes egyházi felettesnek írt levelet, s ennek melléklete volt a 95 tétel. Még inkább meglepődünk, ha beleolvassunk az iratba. Csak kiragadva az 50. tétel: „*Arra kell tanítani a keresztyéneket, hogy ha a pápa tudna a búcsúhirdetők zsarolásairól, azt akarná, hogy inkább égjen porig Szent Péter bazilikája, mint azt, hogy juhainak bőréből, húsából és esontjából épüljön fel.*”

A már említett, az elhunytakra vonatkozó búcsúval kapcsolatban viszont már mint ha a néhány évvel későbbi, „wormsi” Luther szólna. Az egész mű teológiai alap gondolatát a leginkább ismert első tétel a másodikkal kiegészítve világítja meg a legjobban: „*1. Mikor Urunk és Mesterünk azt mondta: »Térjete meg!« – azt akarta, hogy a hívek egész élete bűnbánatra térés legyen (Mt 4,17). 2. Ezt az ígét nem vonatkoztathatjuk a bűnbánat szentségi gyakorlására, azaz a bűnváltásra és a jóvátételre, ami a papok közreműködésével történik.*” Ez már reformátori alapállás: a Szentírás üzenete fontosabb az egyházi hagyomány és a papok tekintélyénél.

Az egyik legújabb Luther-könyvecske szerzője, Thomas Kaufmann göttingeni egyháztörténész is arra mutat rá, hogy Luther nem sokkal előbb kiadott írása a skolasztikus teológia ellen – amely sokkal radikálisabb a 95 tételnél – lényegében már tartalmazza a reformátori teológia alapjait. Éppen ezért nincs sok értelme azt találgatni, hogy a reformátor híres „toronyélménye” 1517 előtt vagy után történt. „1517-re Luder (a család eredeti neve) készen állt arra, hogy Lutherré legyen” – írja Kaufmann.

A kalapács

A félreértés: „Történelmi tény, hogy 1517. október 31-én Luther (pontban déli 12

órákor) szögezte ki 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára.”

A tények: az esemény megtörténte elvileg valószínű, a helyszín azért, mert a templomajtók abban a korban még inkább hirdetőablaként is szolgáltak, mint manapság, a dátum pedig – mivel a rákövetkező nap (november 1.) nemcsak mindenszentek ünnepe, hanem – Bölcs Frigyes Wittenbergjében különleges ünnep volt. Ugyanakkor el kell ismerni, hogy az esemény egyértelmű dokumentumokkal nem igazolt. Ezzel együtt évszázadokig senki nem vonta komolyan kétségbe ennek a „blikkfangos”, sok képzőművészt is meglehető jelenetnek a történetiségét. Éppen ezért nagy port vert fel Erwin Iserloh katolikus egyháztörténész 1961-ben megjelent könyve, amely kétségbe vonja ezt. Fő érve, hogy expressis verbis Luther nem szól róla, évtizedekkel később Melanchthon említi először, aki viszont nem volt szemtanú, hiszen csak 1518-ban érkezett Wittenbergbe.

A történészek vitája nemrég (2006) újból fellángolt egy új, egy jeni könyvtárban talált, vélhetőleg 1544-ből származó lelet kapcsán. Luther munkatársa, Georg Röhrer Bibliájában találták a következő bejegyzést: „Az Úr 1517. évében mindenszentek ünnepének előestéjén Luther Márton doktor téziseket szögeztet ki a wittenbergi templomok (!) kapujára.” Persze van, akit ez sem győz meg, s azt mondja: ez csak arra bizonyíték, hogy a Luther-legendárium mára a reformátor életében elkezdett kialakulni.

A magam részéről úgy vélem, hogy a kalapács-kérdés másodlagos. A lényeg, s erre utal a cím is, hogy hitünk szerint Istennek az egyházat jobbító szándéka működött a 95 tételen keresztül. Isten kalapácsa – két könyvet is ismerek ezzel a címmel. Az egyik kalandregény, a másik irodalmi igényű krimi. De ami a 95 tétel után a valóságban bekövetkezett, amellet minden regény elbűnhathat.

S végül még csak annyit: ez a kis cikk akkor éri el igazán a célját, ha az olvasó veszi a fáradságot, s maga is elolvassa a 95 tételt. Nyomtatásban is kapható, de egyházunk honlapján is elérhető a „Reformáció.500” menüpont alatt.

Weltler Rezső

(ny. ev. lelkész, Gyórszentiván)

Tubán József (ev. lelkész, Csorna)

A dunántúli egyházkerület jövője VII.

2000-ben, amikor megalakult a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület, magam is tele voltam optimizmussal. Talán azért, mert tíz évvel ezelőtt én is fiatalabb voltam. Örömmel vettem az egyházkerület újjáéledését, de sokakkal együtt azt hittem, hogy mindent újra lehet kezdeni nagyjából onnan, ahol 1952-ben abba kellett hagyni.

Mára egyértelművé vált, hogy ami dunántúli evangélikus kegyességként sok tekintetben példaértékű volt, és máig érezteti a hatását, az nem minden esetben tiszta lutheri hagyomány, hanem sok tekintetben például református gyökerei vannak. Amellett, hogy a dunántúli evangélikusság egységét meg kell őriznünk, arra is oda kell figyelnünk a jövőben – mint ahogyan az elmúlt tíz esztendőben is kénytelenek voltunk ebbe az irányba fordulni –, hogy

nem a hagyományaiból élő népegyházat, hanem az igéből táplálkozó missziói egyházat kell építenünk és működtetnünk. Ebben természetesen bizonyos dunántúli hagyományokat is fel kell használnunk, de nem kritikátlanul.

Néhány hónappal az egyházkerület megalakulása után az akkor még Győr-Soproni Evangélikus Egyházmegye vezetősége a Mosonmagyaróváron 2001. március 24-én tartott presbiteri csendesnapjára egy előadást kért tőlem azzal kapcsolatban, hogyan képzelem el egyházkerületünk jövőjét. Az alábbi – részletekben közölt – előadás szövegét változtatlanul hagyjuk, az olvasóra bízva az értékelést. Ha ma kellene előadást tartanom a témáról, sok tekintetben másképpen fogalmaznék...

A JÖVŐ HÍDJÁ II.

Ha a Dunántúli Egyházkerületnek jövőt akarunk építeni, akkor nem szabad háttérbe szorítanunk hitvallásosságunkat, lutheri örökségünket.

Talán összefügg ezzel évszázados emberi hagyományaink tisztelése és életben tartása. Pál apostol bűnbánóan vallja meg a galatáknak, hogy ő egykor az atyák hagyományai iránt rajongott (Gal 1,14). Mi meg bűnbánóan vallhatjuk, hogy egyáltalán nem érdekelnek bennünket az atyák hagyományai. Lelkészként kénytelen voltam megismerkedni gyülekezeteink ma is élő régi szokásaival. Afféle „kocanéprajzosként” kutatom és gyűjtöm is ezeket. Nem is kizárólag az egyházhoz, a valláshoz kapcsolódókat. Hogy az egyházfenntartói járulékat a gyülekezeti tagok maguk vigyék el a parókiára minden év augusztus 20-án, hogy a harang megszólaljon szilveszter éjfélkor, hogy időnként énekeljük régi énekeinket is, hogy a templomban megemlékezzünk nemzeti ünnepeinkről, hogy május végén megkoszorúzzuk a háborús hősök emléktábláit, hogy ezek az evangélium tisztaságát nem veszélyeztető hagyományok fennmaradjanak, az a legtöbbször nem kerül sok pénzbe és időbe. Viszont kedvezően erősítheti az összetartó-

zást a gyülekezetben, ezáltal pedig a kerületben is.

Szinte minden gyülekezetnek, községnek vagy kisebb tájegységnek a maga hagyományait tartjuk meg, hiszen ezek egyben nemzeti kincsünk is. A gyülekezetépítésben nem minden az autó, a mobiltelefon, a számítógép, a mostanában terjedő lelkési „menedzserstílus”. Ezeknél talán sokkal többet tud adni a gyülekezetnek egy-egy megsárgult lapon olvasható imádság vagy vers, egy évtizedek vagy évszázadok óta hagyományosan megtartott gyülekezeti alkalom, netán egy elfeledett ének. Aki jövőt akar építeni, annak nem csupán előre kell néznie, hanem néha hátra is. Az elmúlt időszakban az egyházat is uniformizálni akarták, pedig nekünk vannak színeink, szokásaink, minden gyülekezetnek más és más. Az emberi szokásokban az Ágostai hitvallás sem parancsol egységet, amikor az egyházzal beszél. Bátran tartjuk meg különböző, de evangélikus hagyományainkat!

Ha a jövőről beszélünk, akkor nem hallgathatunk a jövő generációról, egyházkerületünk fiatalságáról sem. Az egyház az övök is, hiszen a mi stafétabotunkat egyszer majd gyermekeink veszik át. A mostani gyerekek

talán már nem fognak úgy eltűnni a templomokból, mint a középkorosztály. Sajnos, egyházunk lába alól kihúzták az iskolák évszázadokig biztos alapot adó talaját. Ki tanítja az evangélikus gyerekeket evangélikus hűségre? Az a lelkész vagy ritkábban világi hitoktató, aki a legjobb esetben is heti két órát tölt velük, egyet a templomban és egyet az iskolában? A többi idő a szülőé és az iskoláé. Meg az egyedül hagyott gyermeket körülvevő, lelket romboló XXI. századi magyar valóságé...

Óriási felelősségük van a szülőknek és a nem egyházi iskolákban tanító evangélikus pedagógusoknak. Át kell adnunk a jövő nemzedéknek a hagyományos evangélikus értékeket. Nem szabad megelegednünk a gyermekek „lepredikálásával”, hanem emellett igaz emberségre, hazaszeretetre, törvénytiszteletre, az idősebbek megbecsülésére, a rend szeretetére is meg kell tanítanunk őket. Kinek, ha nem nekünk? Hiszen az egyház mindig is betöltött egyfajta népművelői szerepet. Ezért is megbecsülhetetlen bűn, hogy az elmúlt évtizedekben megpróbálták a templomfalak közé szorítani bennünket.

(Folytatjuk.)

Könyvajánló

Szimon János visszaemlékezései

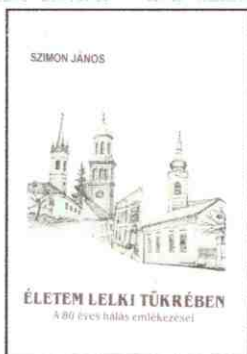
Különleges könyvet tarthat kezében a tisztelt Olvasó. Egy nyolcvan éves lelkész emlékeit tárja fel, nem az események történeti sorrendjében, hanem ahogy emberekkel találkozott, akik életére gondolkodására és keresztény hitére hatást gyakoroltak, formáltak véleményét, és erősítették a Krisztushoz tartozás örömeiben.

A Csikóstöttősről induló fiatal hálával gondolt szülei, rokonságára, testvéreire és nagyszülei, akik a hit keskeny ösvényén elindították, lelkipásztorra öszinte véleményére, amikor jelezte, hogy a lelkési pályára készül, s később lányát feleségül veszi.

A mintegy 210 oldalas könyv a FÉBÉ Kft. kiadásában akaratlanul is bemutatja az elmúlt nyolcvan év történelmét „alulnézetből”, ahogy a családok, a gyülekezetek tagjai, a rokonsági kapcsolatokban őszintén megnyilatkozó vér szerint összetartozók, egyházközségi vezetők, lelkészek, esperesek és püspökök megélték a történelem sodró erejét, viharos változásait. Államositást, kitelepítést, a gyülekezetek fiatal családjainak városra költözését, a kötelező világnézet gondolataikba férközését. Hamisítatlan, őszinte feltárása ez a visszaemlékezés konkrét élethelyzetek leírásával a megküzdött hitről, az emberség igaz megéléséről és a Krisztushoz tartozás tántoríthatatlan hűségéről. (A szórványlelkész az istentiszteleten a hirdetések között meggyőződése szerint lágyítja a püspöki körlevél kemény politikai mondanivalóját, és ahogy a szórványistentiszteletnek helyszínt biztosító evangélikus orvos a

lelkileg sérült, korábban politikailag megalázott csendőrt kezeli.)

Mégis, a könyv valójában arról szól az olvasóhoz, hogy a szerzőt Szimon János lelkésztestvérünket milyen lelki hatások érte-

emberekkel való találkozásai vagy éppen közös szolgálatuk során. Egy-egy ígéről, egy-egy már-már elfelejtett történetről. Kapi Béla püspök visszaemlékezéseiben így jellemzi az ilyen típusú találkozásokat: „akik útjaimat keresztettkék.” Nos, Szimon János is azokról ír, akikkel jó volt az életben együtt bandukolni, akik segítettek, erősítették őt gyülekezeti munkájában Balatonszárszón és szórványában, Ecsenyben és Sopronban.

Igazi lutheri teológiai alapállás jellemzi a sok arc felfedését, csak az igazat és a szépet rajzolja elénk, hogy azok hassanak ránk is, a késői olvasókra. Bölcs ez a megközelítés, mégsem hamis vagy torz, mert abban a korban helyezte el az útítársakat, amely többségében a totalitárius diktatúra éveire esik. Olyan testvéreknek állít emléket, akikről könnyen megfeledkeztünk volna. Igazi biztatás a könyv – szereplőin keresztül a mában, az élet sűrűjében való Krisztus-követésre és az ő szolgálatára!

D. Szabik Imre (ny. püspök, Budapest)

Megrendelhető a szerzőnél, (Szimon János, 9400 Sopron Bunker köz 4. Tel: 06-30/846-9208) Ára: 1000 Ft.

Isó Dorottya (ev. lelkész, Veszprém)

Megkérdeztük...

Ifj. Zászkaliczky Pál

programozó matematikust,
az Ordass Alapítvány kuratóriumának elnökét

- Hogyan jött létre az Ordass Alapítvány?

- Az ötletgazda Terray László, Norvégiában élő lelkésztestvérünk. Lassan már két éve ültünk egy kávéház asztalkája mellett, szokás szerint kérdésekkel és ötletekkel volt tele. Beszélte arról, hogy a nemzetközi Ordass Alapítvány megszűnt, és irattára Budapestre került, hogy az OLBK betöltötte küldetését, de az ügyet vinni kell tovább, hogy nagyon fontos lenne a külföldi kutatók számára megbízható anyagokat és információkat elérhetővé tenni. A gondolatok további beszélgetésekben formálódtak tovább.

Az alapítói tisztet Ittész János püspök vállalta magára. Elkészült az alapító okirat, amely alapján a bíróság bejegyezte az Ordass Alapítványt. A kuratóriumba az alapító három személy jelölését kérte a néhai püspök egykori gyülekezeteiből. Így lett dr. Böröcz Enikő a Deák téri, dr. Kotsis Domokos a kelenföldi és Kiskun Géza a ceglédi közösség képviselője. Rajtuk kívül még Isó Dorottyt és engem kért fel Ittész püspök a munkában való tevékeny részvételre.

Az alapítvány nyílt, adománnyal bárki támogathatja tevékenységét, amelyet kulturális örökség megóvásaként megjelölve közhasznúként ismert el a bíróság.

- Mi az alapítvány célja, feladatai?

- Itt érdemes az alapító okiratot idézni, mert az pontosan fogalmaz. „Az alapítvány tartós, közérdekű célja Ordass Lajos püspök személyes emlékei és irodalmi hagyatéka gyűjtésének, valamint gondozásának elősegítése, teológiai és egyházkormányzói tevékenységének elemzése és mindezek publikálásának támogatása. Ezáltal az alapítvány méltó helyet kíván biztosítani egykori püspökének az egyház emlékezetében, és ígérhető szolgálatát elérhetővé akarja tenni az egyház mai nemzedéke számára, hogy ily módon hozzájáruljon az egyház megújulásához.

Az alapítvány célját az alábbi tevékenységekkel kívánja megvalósítani: emlékhelyek létesítésének elősegítése, rendezvények szervezése, kiadványok megjelentetésének támogatása.

Az alapítvány céljának elérése érdekében továbbá támogatja a XX. századi evangélikus egyháztörténet kutatását. Pályázatokat hirdet, ösztöndíjakat biztosít kutatók számára. Többnyelvű honlapot üzemeltet, amelyen a XX. századi evangélikus egyháztörténeti kutatás eredményeit publikálja, dokumentumokat közöl. Nyomatott és elektronikus publikációkat jelentet meg. Konferenciákat, előadásokat, közösségi alkalmakat szervez a kutatási eredmények ismertetésére. Kapcsolatot tart magyar és külföldi kutatókkal, tudományos műhelyekkel.

Ennek érdekében az alapítvány munkakapcsolatot kíván létesíteni egyházi és állami levéltárakkal, felhasználja a sajtó adta lehetőségeket, emlékhelyeket létesít, rendezvényeket szervez, kiadványokat jelentet meg.”

- Az Ordass Lajos Baráti Kör időközben megszűnt. Ez a tény hogyan függ össze az alapítvány indulásával?

- Már hallottam vissza olyan híresztelést, hogy szétvertük az OLBK-t, és „lenyúltuk” az alapítványt. Ezzel szemben az az igazság, hogy a baráti kör kiöregedett, az egyesületi forma már nem a megfelelő működési keret. Tudom, hogy nagyon nehéz volt kimondaniuk az önfelosztást, mert az előrement alapítók (Dóka Zoltán, Ittész Gábor, Kendeh György és sokan mások) öröksége is kötelez. Az a tény, hogy az alapítvány létrejött, talán egy kicsit nyhított a kör tagjainak és vezetőinek lelki terhein. Az OLBK megszűnés előtt az alapítványra hagyta az Ordass-írások kiadói jogát.

Feladataink számosak, és az alapítvány névadójának öröksége mellett már az OLBK szellemi hagyatéka is rajtunk van. Igyekszünk megfelelni az elvárásoknak.

Babits Mihály (1883–1941)

ITÁLIA

Itália! tudom városaid csodálni,
hol dús sikátoron vidám nép bizsereg.
Lázás az ily szűk út, mint testben kék erek,
s nemes, habár hanyag, szennyében is királyi.

Vonzanak íveid s tünt fényed palotái,
árkádok, oszlopok, a sugaras terek,
hol elszédülnek az ideges emberek;
vonzanak a sötét toronylépcsők csigái.

De nem kékebb eged és a dombod se zöldebb,
mint honni dombjaink s a dunántúli ég,
e gömbölyű, szelid, színjátészó kék vidék.

S olasz szív nem lehet emlékektől gyötörtebb
a vén boltok alatt, az ősök piacán,
mint én, ha földeden bolyongok, bús hazám!

A hogy nincs tűz meleg nélkül, éppen úgy nem lehet hit szeretet nélkül. Mert ha hitemmel megismerem, hogy mennyire szeret engem Isten, akkor a szívem feltétlenül megtelik Isten iránt örvendező szeretettel. Az ilyen szív pedig képtelen magába zárkózni, hanem kicsordul, és viszontszeretettel mutatja meg a háláját.

Dr. Luther Márton

Egyházkerületünk honlapja az interneten:

<http://nyugat.lutheran.hu>

A Dunántúli Harangszó az interneten:

www.harangszo.hu

Egyházunk honlapja az interneten:

www.lutheran.hu

Weltler Rezső (ny. ev. lelkész, Györszentiván)

„Szent igédnek fáklafénye...”

Gondolatok a vasárnapok ünnepi igéi alapján

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 19. VASÁRNAP HETE

„Jó az Úr, örökké tart az ő kegyelme,
és hűsége nemzedékről nemzedékre.” (Zsolt 100,5)

Egyre gyakrabban panaszkodunk a megváltozott időjárásra – némi vigasz, hogy azért régebben is voltak meteorológiai furcsaságok. Az 1816-os esztendő például „nyár nélküli év” néven került be az annalesekbe. Az anomália fő oka a tudósok szerint egy, a távoli Indonéziában fekvő vulkán kitörése volt: az atmoszférába lövellt por, hamu és kén körülvette és leárnyékolta az egész Földet, s így Európában is sok helyen elmaradt az aratás. Nem csoda, hogy 1817-ben hatalmas volt az éhínség. És mégis, vagy inkább éppen ezért, még abban az évben sem hallgatott el az Istent dicsőítő ének. Megható emléke ennek egy német kisváros ev. templomában a sekrestyeajtó fölött lógó, foszlott koszorú. A felirat: Aratási hálaadó ünnep – 1817. Az akkori lelkész feljegyzése szerint soha nem zengett még úgy a hálaadó ének, mint éppen akkor a minimális termésért – s éppen a 100. zsoltár alapján. Igen, jó az Úr, s nemzedékről nemzedékre tart a hűsége. Ezért adott hálát az a régi nemzedék, s ezért ad majd hálát reménység szerint egyházunk népe 2017-ben is, a reformáció 500. évfordulóján.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 20. VASÁRNAP HETE

„Boldogok, akiknek szívük tiszta,
mert ők az Istent meglátják.” (Mt 5,8)

John Updike amerikai író erősen naturalista stílusa miatt érthetően nem tartozik az egyház kedvencei közé. Mégis van egy műve, amely éppen a fenti ige kapcsán érdekes, a címe: „Így látja Roger”. Nem könnyű olvasmány, de a cselekmény világosan kirajzolódik. Két férfi küzd egymással, egy középkorú teológus és egy fiatal programozó – két fronton is. Az egyik front a szokásos szerelmi szál: ugyanazt a nőt szeretik. Sokkal érdekesebb a másik küzdőtér; mindketten a maguk módján Istent keresik. A teológus korai egyházatyák műveiben búvárkodik, a fiatal tudós viszont kifejlesztett egy programot, melynek segítségével reménysége szerint előbb-utóbb meg kell látnia valamit Istenből. Olvasás közben azt vártam, hogy a megoldás valamilyen matematikai alakzat vagy vallási szimbólum lesz, de nem – a képernyőn egy nap kivehető Jézus-arc jelenik meg. S ez az, ami mélyen biblikus: Istennek számunkra is Jézus-arca van! Igaz, ebben az életben csak tükör által, homályosan láthatunk (1Kor 13,12), de hitünk szerint mindazt, ami nekünk, embereknek igazán fontos, leolvashatunk erről az arcról: megláthatjuk rajta az Atya irgalmas szívét – ha a miénk elég tiszta hozzá. Amit Jézus Fülöpnek mondott, nekünk is szól: „Aki engem lát, látja az Atyát” (Jn 14,9)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 21. (BIBLIA) VASÁRNAP HETE

„Aki az Úrban bíznak, azoknak ereje megújul, szárnyra kelnek, mint a sas, futnak, és nem lankadnak el, járnak és nem fáradnak el!” (Ézs 40,31)

Feltételezem, hogy olvasóink között is vannak olyanok, akik hozzám hasonlóan szeretik Fekete István műveit. Sokkal több ő, mint ifjúsági író, természetábrázolása páratlan irodalmunkban. Egyik legbájosabb műve a „Kele”, melynek címadó „föhöse” egy gólya. A társaival már Afrikába készül a Kelét egy suhanc megsebesíti s, egy parasztház udvarán „landol”. Az emberek meggyógyítják, befogadják, etetik, de – levágnak a repüléshez nélkülözhetetlen evezőtollait. Következő nyárra azonban az emberek s főként az „érintett” legnagyobb meglepetésére e tollak újránőnek, s így Kele ismét csatlakozhat társaihoz.

A telető Kelére emlékeztető, szárnyaszegett madár néha akár a leghívőbb emberre is emlékeztethet. Óhatatlanul kórnunk gyermekei vagyunk mi is, olyan koré, amely azt sugallja, hogy csak a saját erőnkre támaszkodjunk. S aztán jön a logikus következmény, a kimerültség, a „nincs tovább” érzése. Egy neves teológus szerint mindig eljön ez a zsácutka, ha az ember megfeledezik teremtmény mivoltáról (a németben szójáték: Geschöpflichkeit–Erschöpflichkeit).

Bizonyára nem véletlen az sem, hogy éppen az utóbbi évtizedekben lett a „burnout”, a kiégettség lelkiállapota komoly pszichológiai vizsgálatok tárgyává. A hívő emberben még súlyosbítja a krízist, hogy úgy érzi, Isten is elhagyta őt. Pedig a megoldás, a kiút csakis éppen attól jöhet, akiről rövidebb-hosszabb időre megfeledekezett.

Kele elveszti reményét, mert nem tud arról, amit a régi orvosok „vis medicatrix naturae”-nak, a természet gyógyító erejének hívtak, pedig az végül mégiscsak segít rajta. Hogyne bizhatnánk hát mi is a Teremtő erejében, az egyetlenben, akinek ereje soha nem fogy el, „dinamója” soha nem merül ki, aki soha nem ég ki, és soha nem szűnik meg szeretni minket.

REFORMÁCIÓ ÜNNEPE

„Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz.”
(Zsid 13,8)

A fenti ige előtti 7. versben ezt olvassuk: „Ne feledkeztek meg az előttek járókról, akik az Isten igéjét hirdették nektek. Figyeljétek életük végére, és kövessétek hitüket.” Ezzel az igével emlékeztem meg idén tavasszal Sopronban édesapánk születésének 100. évfordulójáról, s nyáron ezt adtam útravalóul unokaöccsémnek lelkesítő szolgálataira indulása alkalmából. S e szellemben emlékezünk évről évre a reformáció ünnepén is: felidézzük eleink emlékét, s igyekszünk követni hitüket.

Néha persze felmerül a kérdés: méltók vagyunk-e erre az örökségre? Luther-nagyságrendű teológusunk bizonyosan nincs. S ezért jó, hogy ott van a folytatás, a 8. vers, ami vigasztal és bátorít; mindez igaz, de az a Jézus Krisztus, akiért Lutherék egész életükben harcoltak, s akire rábízták ügyüket, ugyanaz, mint akiről mi ma teszünk bizonyosságot. S ugyan- ezért nem aggaszt igazán az a kérdés, amit már többször is feltettek nekem: lehetséges-e új reformáció? Lesz-e még egyszer az egyháznak olyan radikális megújulása, mint az a hajdani, amely alapjaiban változtatta meg a világot is? Nem hiszem, hogy sokat kellene töprengenünk ezen. Találónak érzem a nemrég elhunyt híres hívő tudós, C. F. von Weizsäcker ezzel kapcsolatos véleményét: „Az egyháznak nem feladata a világ megváltoztatása, de ahol betölti feladatát, ott megváltozik a világ.”

Százéves a győri evangélikus Diakonissza Anyaház

Blázy Erzsébet (Győr)

Fejezetek a Diakonissza Anyaház múltjából V.

Gondolatok a Szeretetház ünnepe után

Elmúltak az évek. Nézegetve régi képeimet, rendezgetve az albumot, nosztalgizva előjönnek az emlékek. Visszaidéződnek a régmúlt idők történései. Az a mintegy tíz esztendő, amit az Evangélikus Szeretetházban töltöttünk mint gondozott árva gyermekek, bizony egyszerre boldogsággal és szomorúsággal tölti meg szívünket.

Örülünk, hogy fiatalkorunkban átvészeltük a nehéz idők viharait. Szomorúak vagyunk, hogy osztályrésztül csak mi részesülhettünk ebben a segítségben. Pedig ma is milyen sok-sok gyermeknek volna rá szüksége, a gondoskodó, kiegyensúlyozott, meleg otthonra.

A képek nézegetése közben fel-felismerjük a régieket, Kátóna Iluskával, ki akkor árvatársam volt, s most segítséget nyújtott a helyzet felismerésében. Társaink voltak: Rikk Mária és testvére, Molnár Bea, Kelemen József és Magdolna, Győrfi Balázs és húga, Báles Erzsébet, Széles Ida, Dánó Ibolya és Laci, Fehér Zsuzsanna. Sajnos több személy neve a képek alapján sem jut eszünkbe.

Nagy boldogsággal tölt el, hogy megünnepelhettük az intézmény alapításának 100. évfordulóját.

Az anyag lezárása előtt azonban egy igen fontos emléket kell felhoznom. Több képen is dokumentálható Varga Júlia nővér. Ő is ránk vigyázó nevelő nővérke volt. Magatartásával ma is élvezni emlékező szeretetünket, ki az anyagok gyűjtésében személy szerint nekem is, nemcsak neveltetésemhez, hanem ebben is nagy segítségemre volt. Köszönet ezúton is neki. Isten éltesse még sokáig közöttünk. Gyermekek iránti szeretetét bizonyította, hogy a felosztás után is bölcsődében vezetőként, a győri Kossuth utcában lévő épületben dolgozott. Vigyázva a kisgyermek testé és lelki igényeire. Az édesanyák legnagyobb nyugalommal bízták rá munkaidő alatt piciny gyermekeiket. Részére egészségben kívánunk békés, nyugalmas esztendőket.

Végül minden nővérnek köszönöm, hogy életemet segítségükkel alapozhattam meg!

(Köszönetet mondunk dr. h.c. Keveházi László egyháztörténésznek a cikksorozatban megjelent kiegészítéseirért. Képünkön a centenáriumi alkalmából megjelent kiadvány borítóját látható.)

Augusztus közepén régi, hűséges kozármislenyi olvasónktól, Balázs Bélánétól kedves levelet kaptunk, amelyben – a diakonissza anyaház múltját feldolgozó cikksorozatot olvasva – felidézi egykori diakonisszaélményeit. Sajnos, mire közölhetjük volna sorait, ő már nem olvashatja, hiszen néhány nappal később haláláról gyászjelentés érkezett. Gondolatait lapunk következő számában közöljük.

Balázs Béláné sz. Bernát Erzsébet

volt diakonissza nővér,
az alsósági gyülekezet első papnéja,
életének utolsó negyven évében a pécsi gyülekezet tevékeny tagja,
misszióköri vezetője,
a Dunántúli Harangszó előfizetője és olvasója
augusztus 19-én elhunyt.

Szeptember 3-án temették Pécsen. Emléke legyen áldott!

Göllner Pál (gyülekezeti tag, Budapest-Zugló)

Életek és énekek

Uram, ó, add, ha vándorutam...(ÉÉ 525)

Wilhelmi Malmivaara (1854–1922) finn lelkész a szerzője a címben szereplő drága énekünknek.

Az 1800-as évek finnországi lelki ébredésében három jelentős személyt kell megemlítenünk: Ruotsalainen, Malmberg és Malmivaara. Malmberg volt édesapja Malmivaaranak, de a fiú a jobb finn hangzású névre változtatta eredeti nevét. E három férfi által különös erővel munkálkodott Isten Szentlelke a finn nép életében.

Malmivaara lelkészcsaládból származott. „Iskoláskoromban éppen olyan istentagadó voltam, mint a többiek, kétségbe vontam a Biblia igazságait, mert a többiek is kétségbe vonták” – emlékezett gyermekkori felfogására. Már gyakorló lelkész volt Kiuruvesi gyülekezetében, amikor 1880-ban megtért. A környéken – ekkor még tőle függetlenül – lelki ébredés indult el. Egy konfirmációs órája után, amikor elgondolkodva leült az udvaron, néhány fiatal közeledett hozzá. „Most tanácsot kérnél jönnék a megtérés felől, holott magam sem tudok semmit az egésztől” – hasított belé. Hirtelen felugrott, szobájába futott, és magára zárta az ajtót. „Azok az ajtó előtt sírtak, én pedig benn a szobámban, az Úr lábai előtt térdelve... az Úr kegyelme egészen összetörte a szívemet.” Ekkor végre elfogadta Krisztust Megváltójának.

Később Paavolában, majd Lapuában szolgált. Isten az ő szavaiba sok áldást és erőt rejtett. Gyülekezetében és megszámlálhatatlanul sok vendégszolgálatában, konferenciákon hirdette az Úr élő és ható igéjét, nagyon sok ember felébredésére és megerősödésére.

A nagy, áldott és gyümölcsöző munka közepette, 1901 tavaszán bekopogtatott a gyász a lapuai lelkészlakba. A legkisebb gyermek, Aila, aki az apa legkedvesebb leánykája volt, tifuszt kapott. Hamarosan felesége, Kaarin is ágyynak dőlt. Nemsokára beteg lett Saima, a 17 éves lány is. Rövid időn belül három megrázó temetés követte egymást.

Isten áldott lelkésze, az életerős férfi magába roskadt. Amint a harmadik temetés után tenyerébe temetett arccal ült, kéz érintette meg vállát. Hűséges öreg sekrestyése, Wallenberg állt mellette, aki már édesapjánál is szolgált. Rövid várakozás után így szólt: „És harmadszor is megkérdezte az Úr Pétertől: Simon, Jónának fia, szeretsz-e engem?” A lelkész alázattal megköszönte szolgatársának ezeket a szavait. Isten ráneheződ, nevelő kezét elfogadta. Megértette, hogy a gyász és a súlyos veszteség szeretett Krisztusához viszik közelebb. Erre neki is nagy szüksége volt. Szembesült továbbá azzal is, mi a halál, és mi lehet, mi legyen azoknak igazi reménysége, akiktől minden elvételik! – Krisztus a mi reménységünk!

Az éjszaka csendjében, az Úrra figyelve, született meg a finn énekirodalom egyik gyöngyszeme: „Uram, ó, add, ha vándorutam Majd véget ér itt a borúban. Elérjek hozzád...” Az ének szövegéből kitetszik, hogy megharcolta és elfogadta Isten akaratát, reménységgel nézett előre, mint aki várja eljövendő Urát és vele a boldog beteljesedést.

A hatalmas ígehirdető, a finn ébredés vezető egyénisége, a komoly lelkigondozó, a népet szerető ember, a népe szabadságáért is küzdő férfi – betelve az élettel – felkészült az elmenetelre. Vándorútja véget ért 68 éves korában. Temetésén püspöke hirdette az ígét a „Nem hagylak titeket árván, eljövök hozzátok” (Jn 14,18) igevers alapján. Az elhunyt fia, Väinö Malmivaara – aki szintén lelkész lett – áldó beszédet mondott.

Legyen énekünk és imádságunk ez az ének: áldj meg engem... ne hagyj, Uram!... bűncim mind-mind töröld el... Uram, tehozzád vágyódom én.”

Az éneket Podmaniczky Pál fordította magyar nyelvre. Róla sorozatunk márciusi írásában olvashattunk.

Gyermekoldal

Kedves Gyerekek!

Köszönjük szeptemberi rejtvényünkre beküldött megfejtéseiteket. Az első feladatban az ószövetségi próféták nevéből kirakott helyes válasz az „Ézsaiás” volt. A második felsorolásba Jézus nem illik bele, mert az ő személye elsősorban az Újszövetséghez kapcsolható. A felsorolt próféták közé Illés nem illik bele olyan szempontból, hogy neki nincs könyve az Ószövetségben.

A jutalompontok gyűjtése a következőképpen módosult:

Asbóth Lídia, Sopron (30)

Balás Dóra Katalin, Budapest (30)

Beledi hittanosok (30)

Nagy Bálint, Hegyeshalom (30)

Nagy Réka, Hegyeshalom (30)

Tapolcai Márton, Sopronnémeti (30)

Tapolcai Tamás, Sopronnémeti (30)

Tóth László, Lébény (30)

Kovács Anna, Csikvánd (20)

Történelmi egyházaink második alkalommal ünnepelték szeptember és október fordulóján a teremtés hetét. Nem véletlen a kora őszi időpont, hisz ilyenkor csodálhatjuk meg teljes pompájában és gazdagságában a természetet. A természetől roskadozó fák vagy a festői szépségű őszi erdő látványa arra indít bennünket, hogy rácsodálkozzunk a teremtett világ szépségeire, hálát adjunk Istenünk bőkezű szeretetének szemmel látható jeleiért. Ha nyitottak vagyunk környezetünk hétköznapi csodáira, megtapasztalhatjuk azt a harmóniát, amellyel az Úr megáldotta a világot annak teremtésekor. De vajon mi, emberek, akik szintén a teremtett világ részei vagyunk, ezt az összhangot, békét meg tudjuk-e őrizni a természettel, embertársainkkal és Istennel való kapcsolatunkban?

A 12–13. században élt egy férfi Itáliában, aki felnőtt korában átértékelte az életét, és új célt talált magának. Assisi (Szent) Ferencről van szó, aki magányosan, koldusként élt a városon kívül, de nagyon boldogan. Megtapasztalta az ember és a természet közötti harmóniában rejlő békét, így rátalált saját lelki békéjére is. Anyagi javak, múlandó földi kincsek gyűjtése helyett a csendet, az igaz örömet és békét kereste, és meg is találta azt Jézus követésében. A megtérésről, a felebaráti szeretetről és a teremtés szeretetéről prédikált tanítványainak, akiknek száma egyre gyarapodott.

Egy legenda szerint Szent Ferenc értett az állatok nyelvén, és nemcsak védelmezte őket, hanem prédikált is nekik. Egy alkalommal a szerzetes hiába várta a tanítványokat, hogy meghallgassák igehirdetését, ezért az állatoknak kezdett beszélni. A halak kidugták fejüket a vízből, a madarak köréje telepedtek, és figyelték. Erre a csodára sok ember gyűlt össze, miközben Ferenc prédikált. Ekkor ő a madarakhoz szólt, és megdicsérte őket, amiért énekükkel Istent magasztalják. Akinek volt füle a hallásra, az megértette, hogy ez az intés nekik, embereknek szólt.

Bizony sokszor természetesnek vesszük mindazt az ajándékot, amit Atyántól kapunk: a tiszta levegőt és az ivóvizet, a napsütést és az esőt, a termőföldet a növényekkel, a gazdag és változatos állatvilágot. Köszönjük meg a Mindenható áldásait azzal, hogy óvjuk minden élő és élettelen alkotását!

Assisi Szent Ferenc Naphimnuszának kezdő sorai így dicsőítik mennyei Atyánkat:

„Mindenható, fölséges és jóságos Úr,
Tiéd a dicséret, dicsőség és imádás,

És minden áldás.”

Ahogy Szent Ferenc a természet elemeiben meglátta a Teremtőt, mi is vegyük észre Isten jelenlétét minden alkotásában! A teremtés ünnepe ráébreszt bennünket: a mi felelősségünk, hogy amit az Úr jónak és szépnek alkotott, azt igyekezzünk olyan tisztának is megőrizni.

A rejtvény feladatainak megoldásához olvassátok el Assisi Szent Ferenc Naphimnuszát! Talán a legegyszerűbben az interneten tudjátok megtalálni.

1. feladat: A táblázat minden oszlopában a teremtett világ egy-egy alkotásának neve szerepel. Rakjátok össze a betűkből – kettő-kettő kivételével – ezeket a szavakat!

K		O	N	Ö	E	R	B	L	
S	L			M	G		M		
L		R		I				S	K
C	T	L	E	S	L	Á	E		Í
F		D	R	G	C	S		É	
A	E	A		L	V	I	E		K
I	Z		A	Ü	Ö	G	Z	Z	
L		H		N			S		V
G	Ü		P	Y	E	E		E	Z
				C	S	V	R	Á	

2. feladat: A megmaradt két-két betűt írjátok be az adott oszlop fölötti, illetve alatti sorba! Ha jól választjátok meg a betűk helyét, azokat összeolvasva két kifejezést kaptok.

3. feladat: Nézzetek utána, hogyan kapcsolódnak ezek a szavak a szerzetes életéhez!

Megfejtésként a két szót és azok jelentését küldjétek be!

A helyes megfejtést beküldők pontokat gyűjtenek, és félevente kapnak komolyabb és értékesebb jutalmat júniusban, illetve decemberben. Erre egyrészt azért van szükség, mert egyre többen külditek be megfejtéseiteket, és ezáltal a kitartást és a rendszeres részvételt is honorálni tudjuk. Másrészt, mivel gyülekezeti hittanoscsoport is küld be megfejtéseket, őket nem egyénileg, hanem csoportosan szeretnénk megjutalmazni. A jutalom értéke a fél év alatt gyűjtött pontok számától függ.

Beküldési határidő: 2010. november 1.

**Cím: Dunántúli Harangszó Szerkesztősége
9001 Győr Pf.: 1639**

Várjuk megfejtéseiteket, jó fejtörést kívánva!

Kata néni

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ
Nyereményszelvény 2010. október

Név, életkor:.....

Lakcím:.....

A megfejtést külön lapra írjátok le!.....

Csorbáné Farkas Zsófia (ev. iskolalelkész, Győr)

„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: aki énbennem marad, és én őbenne, az terem sok gyümölcsöt, mert nélkülem semmit sem tudtok tenni.” (Jn 15,5)

Gondolom, mindannyian láttunk már hatalmas szőlőskertet. Én mindig nagy csodálattal néztem az országútról, ha egy hatalmas szőlőskert mellett haladt el autónk vagy vonatunk. Lenyűgözött a hosszú, egyenes sorok, a domboldalon cikázó szőlőkarók látványa. Nézni szerettem, de az a gondolat már nem annyira tetszett, hogy mi lenne, ha én lennék egy ilyen szőlőliget gazdája, hiszen tudom, hogy mennyi munkával jár egy ilyen kert rendezése, a szőlő szüretelése.

Az Isten teremtése csodálatos, hiszen ha közelebről megnézzük egy szőlőtőt, akkor láthatjuk, hogy mennyi szőlővesszőt képes elbírní, megtartani, pedig egy jó szezonzban akár a szőlővesszők rogyásig megtelhetnek szőlőfürtökkel. A természet csodája előtt az ember olykor értetlenül áll meg, hasonlóan a Szentírásban szereplő példázatokhoz. Addig, amíg az ember nem látja közelről a szőlőtövet és a szőlővesszőt, addig jelentéktelennek is tűnhet Jézusnak ez a mondata: ő a szőlőtő, mi meg a szőlővesszők.

Világosan adja pedig tudtunkra Jézus, hogy ő a szilárd alap, a szőlőtő, ami a talajhoz kötődik. Ő az, aki állan-

dó és élő kapcsolatban áll mennyei Atyánkkal. A szőlőtő a legfontosabb, hisz szorosan kapcsolódik a gyökérhez, és e nélkül nem is teremhetne gyümölcsöt sem. A szőlőtő pedig megfelelő tápanyagok segítségével szőlővesszőket növeszt, amelyek alkalmasak a gyümölcs termésére.

A szőlővesszők mi vagyunk. Néha kicsik és erőtlének. Próbál rajtunk gyümölcs teremni, de a külső hatások hamar letörlik az előbújni akaró termést. A szőlővesszők nem egyformák, egyik pillanatban szorosan kötődünk a szőlőtőhöz, Jézus Krisztushoz. A nehézségek és megpróbáltatások idején kimondottan ragaszkodunk gyökérünkhöz, szilárd alapunkhoz. Akkor bátran fohászunk, panaszkodunk. Amikor imádságaink, kéréseink meghallgatásra találnak, rendeződnek dolgaink, és derűs, szép napok köszöntenek ránk, akkor már könnyebben elszakadunk az éltető erőnktől. Akkor inkább megnyugszunk, és másfelé fordulunk, más dolgok kötik le életünket, és a kiszáradás útjára térünk. Ekkor hiába öntöznek bennünket, hiába gondoskodnak rólunk, metszenek meg, mi csak hervadunk, száradunk, fogyunk, és alkalmatlanná válunk a

terméshozatalra. Nem véletlen a száradásunk, hiszen csak az a szőlővessző képes gyümölcsöt teremni, amelyik a szőlőtőben marad, vagyis ha saját életünkre nézünk, akkor Jézus Krisztusban maradunk.

Jézus Krisztus nemcsak szőlőtőként áll előttünk, akit olykor elhagyunk, hanem úgy is, mint aki a keresztfán magára volt hagyva. Magányos volt ott a Golgota keresztfén, hiszen mindenki elhagyta, pedig ő mindannyiunkért cselekedett. Ő az, aki utat nyitott számunkra a megváltás felé. Ő nem akart egyedül menni, hanem magával viszi mindazokat, akik hűségesen ragaszkodnak hozzá, akik megpróbáltatások idején és a derűs, szép napokban is a szőlőtőhöz kötik életüket.

Itt áll ma is lehetőségként előttünk, hogy ne hervadó szőlővesszők legyünk, hanem élő és erős vesszők, amelyek jó termést hoznak Jézus Krisztus által. Ámen.

(Elhangzott az MRI Kossuth Rádió Az evangélikus egyház félórása c. műsorában 2010. augusztus 16-án.)

Feladó: DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

Szerkesztősége

Győr

Pf.: 1639

9 0 0 1

NYOMTATVÁNY